ԱՐԵՎԱԼՔ ՏՈՒ ՋՈՒՐՆԱԼ ՄԱՐԵՆԻՔ
Avenue de la Sublime-Porte rue Ibboussoud No. 38
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՎԱԼՔ ԵՒ ԱՐՏԱՔԻՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՔ
ՀՈՒՍԱՓԱՀԱԿԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ԱՍՏՂԱԳՈՐԾԱԿԱՆ
Կը հրատարակուի (Մեհմետ փողոց թիւ 38)

ՄԱՐԵՆԻՔ
ՕՐԱԹԵՐԹ

ԳԻՆ ԲԱԺԱՆՈՐԴՈՒԹԵԱՆ
Տարեկան . . . . . 300 ֆրանկ Մեծ Տէրութիւն
Վեցամսեայ . . . . . 150 » 10 »
Երեքամսեայ . . . . . 80 » 5 »
Ամսական . . . . . 30 » 2 »
Ուսանողներու համար (միայն իրենց դասատուներուն միջոցով) 200 » 10 »
Ամերիկա եւ Եգիպտոս տարեկան 300 ֆր. 75 սանթիմ աւելի
Եւրոպայի միւս երկիրներ տարեկան 300 ֆրանկ
Վեցամսեայ . . . . . 150 » 10 »
Երեքամսեայ . . . . . 80 » 5 »
Ամսական . . . . . 30 » 2 »
Ուսանողներու համար . . . . . 300 » 10 »
Ամերիկա եւ Եգիպտոս տարեկան . . . . . 300 » 25 ֆրանկ
Ամսական . . . . . 30 » 2 »
Ուսանողներու համար . . . . . 300 » 10 »
(Միայն ուսանողներու համար)
Գրութիւնները պէտք է ղրկուին միայն հասցէագրուած Մարենիքի տնօրէնութեան անունով։
Անանուն գրութիւնները չեն հրատարակուիր։
Ձեռագրները չեն վերադարձուիր։

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԳԵՐԱԳՈՅՆ ԽՈՐՀՐԴԻ ՊԱՏԳԱՄԱՎՈՐ ՄԱՐՄԻՆ

Հրատարակվում է երեք անգամ շաբաթական

Խմբագրության հասցեն՝ Երևան, Ալավերդյան 1, հեռ. 56-23-45

Տպագրված է «Հայաստան» հրատարակչության տպարանում

Ինդեքս 64060

Գին 50 դրամ

Հայաստանի Հանրապետության Նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի հրամանագրերով Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի պատգամավոր Արմեն Ռուստամյանը նշանակվել է Հայաստանի Հանրապետության կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի նախարար, Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի պատգամավոր Վահան Հովհաննիսյանը՝ Հայաստանի Հանրապետության էկոնոմիկայի նախարար, Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի պատգամավոր Գագիկ Ջհանգիրյանը՝ Հայաստանի Հանրապետության առողջապահության նախարար, Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի պատգամավոր Արտակ Զաքարյանը՝ Հայաստանի Հանրապետության ֆինանսների նախարար, Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի պատգամավոր Արմեն Գևորգյանը՝ Հայաստանի Հանրապետության գյուղատնտեսության նախարար, Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի պատգամավոր Արմեն Գրիգորյանը՝ Հայաստանի Հանրապետության տարածքային կառավարման նախարար, Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի պատգամավոր Արմեն Մուրադյանը՝ Հայաստանի Հանրապետության արդարադատության նախարար, Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի պատգամավոր Արմեն Հարությունյանը՝ Հայաստանի Հանրապետության ենթակայությամբ գործող Ազգային անվտանգության ծառայության տնօրեն, Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի պատգամավոր Գեորգի Կոստանյանը՝ Հայաստանի Հանրապետության ենթակայությամբ գործող Ոստիկանության պետ, Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի պատգամավոր Վլադիմիր Գասպարյանը՝ Հայաստանի Հանրապետության ենթակայությամբ գործող Քննչական կոմիտեի նախագահ, Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի պատգամավոր Հայկ Կոստանյանը՝ Հայաստանի Հանրապետության ենթակայությամբ գործող Արտակարգ իրավիճակների նախարար, Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի պատգամավոր Արտակ Մկրտչյանը՝ Հայաստանի Հանրապետության ենթակայությամբ գործող Էներգետիկ ենթակառուցվածքների և բարձր տեխնոլոգիական արդյունաբերության նախարար, Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի պատգամավոր Արտակ Զաքարյանը՝ Հայաստանի Հանրապետության ենթակայությամբ գործող Էներգետիկ ենթակառուցվածքների և բարձր տեխնոլոգիական արդյունաբերության

Սապատ կը յարէ թէ միայն պիտի կայ որ Հալաճեան էֆ. ի ուրիշը պիտի յանձնէ՝ իբրեւ առեւտրական ու հանրօգուտ չինուածքի նախարար։

ՍՐՏԱՐԻՆ գործօդ նախարար Բիթման փաչա Ռումանիոյ դեսպանատունը դնաց և օամ. կառավարութեան անունը նոյ յաւակնութիւն յայտնեց Ռումանիոյ նախարարապետ Պ. Պրաթիանոյի վերաւորուիլուն համար, ժամադրութիւն մը հետեւանքով, ինչպէս երկչ ծանուցինք հետապիրներուս բաժնին մէջ։

ԳՐԱՒԻ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԻՒՆԸ.—Դաւական նախարարութիւնը նկատելով որ օամ. իրաւագիտութեան ուսակէտով գրաւը (Հաճգ) առանձնաչնորհեալ հանգամանք մը չունի և մէկ անգամ մը եղած Հանգէն եաքը եղած ուրիչ Հանգներ, քանակութիւնը համաձայն, կ'օգտուէն գրաւի տակ առնուած գոյքերուն և առացուածքներուն փոխարժէքէն, նկատելով որ պարտաւէրները երբեմն ձեւացուցեալ պարտքեր կը հնարեն, որով առնելիքի տէրերուն՝ գրաւեալ գոյքերու կամ ստացուածքներու փոխարժէքէն օտանելիքը կը տարտղնուի և կը նուազին, կը խորհի հարկ եղած միջոցները ձեռք առնել՝ այդ կարգի դէպքերը արգիլելու համար՝ այն պարագաներուն, որ Պարտմէն եաքը պիտի ներկայացուի Խորհրդարանին։ Ատաքէն գործօդ նախարարին յանձնուելուս քննութիւնը հետզհետէ դիւպանին դիւանագիտական՝ Այտըն մէջ Պ. Բաթէրսընի վրայ կատարուած յարձակումին համար երկու Հնդկեներու ալ մահուան դատապարտուելուն դէմ։ Խորհուրդը քննեց Այտըն մէջ դեսպանին ստանալին վճիռները, որոնցմով կարգ մը ապացոյցներ մահուան և տասնամեակը աշխատութեան դատապարտուած են։ Խորհուրդը կարծաց եզրակացուցած է որ ոչ ոք մը ներկայ եղած է սպանութեան, ոչ ալ ոեւէ ապացոյց կայ որ մեղադրեալները ներկայ եղած ըլլան սպանութեան։ Ուստի Խորհուրդը որոշեց որ Հնդկաստանի կառավարութեան առաջարկուի որ մեղադրեալները ազատ արձակուին։

ՆԵՏԻ ԴՈՒԼԷԻ ՈՃԻՐԻՆ նախագահ քննութիւնները ապարեցան։ Հարցաքննիչ դատաւորը ոստիկան Ֆէյդըլլահի ու Քէմալի արարքը համապատասխան գտաւ Պատժական օրէնքին 198րդ յօդուածին արամադրութեանց։ Տեղեկագիրները յանձնուցան վերաքննիչ առեանի ընդհանուր գատախազին. անկէ պիտի ղրկուին ամբաստանեալ առեանին։ Դատը պիտի տեսնուի եղեռնագործ առեանին առջեւ։

ՀԱՆԲԱՅԻՆ Պարաքի վարչական Խորհուրդին նախագահ Սըր Ս. Պլոք պատրաստեց իր տարեկան տեղեկագիրը՝ 1908 մարտ 1/14էն մինչեւ 1909ի փետրուարի վերջը։ Հասոյթները 3,919,002 ոսկիէն (1907-1908) բարձրացած են 4,199,689 ոսկիի։ Սըր Ս. Պլոք կ'ըսէ թէ այդ յաւելուածը արդիւնէ մաքսերու յաւելման, որուն 544,897 ոսկիէն (1907-1908) բարձրացած են 918,437 ի. իսկ միւս հասոյթները յաւելում չեն կրած, այլ 100,703 պակսած են։ Վարչական ծախքերուն վրայ ալ 14,130 ոսկի աւելցած է։ Սըր Ս. Պլոք միշտ չի գանար այն խօսքը թէ Հանրային Պարաքի Վարչութիւնը պետական հաստատութենէ մը աւելի տեղի կը նամի։ Մէկ կողմէն տալի մեծ նամաձառը, իր երկու հարիւր միլիոն ոսկիներով, կը պահանջէ ճարտարապետական ու առեւտրական ամբողջ կազմակերպութիւն մը։ միւս կողմէ Վարչութիւնը տուրքեր կը վճարէ, որով ծախքերը, հասոյթներուն հարիւրին 9.66 համեմատութեամբ, չատ չեն։ Ճամբաները կրճ բարւոքին, աղբերու փոխադրութիւնը ու ոչխատութիւնները պիտի դիւրանան։ Ծխախոտներու մասին Սըր Ս. Պլոք կ'ըսէ թէ հիմակուան կացութիւնը գոհացուցիչ չէ։ Եզիպտոս ներածուող ծխախոտներէն առնուած «Բէֆիդիէ»ի տուրքը եղէ չնչնալ, ըլլայ նշանաւոր կամ անշնան, անմիջապէս կը վերագրուի տեղական ամբողջ հայ ժողովուրդին, իսկ եղէ օրական 5—10 Հայ սպանուի՝ ո'չ մէկուն քով նշանակութիւն չունենար, ճիշտ ինչպէս հին բէժիմի ատեն։ Երբեմն կը խորհէինք թէ օամ. սահմանադրութիւնը պիտի բարերար ազդեցութիւնը պիտի ունենար և դադրի, կեանքի ու պատիւի կատարեալ ապահովութիւն պիտի վայելէինք, բայց ցաւալի է ըսել որ բէժիմը փոխուելուս ետքն ալ մեր տառապանքը նոյնը մնաց։

Անհանելիքէն կը ցաւինք որ մեր ներկայ կառավարիչ Իսմայիլ փաչա, իբր ոստիկանապետութեան հաստատութիւնը պաշտպանելու, փոխանակ խնդիրը վերջնականապէս գոյով ներկայացնելու և Մշոյ Հայերուն բացատրելու անիզութիւնը յայտնելու, գործին մէջ մասնակցութիւն չունեցող Հայեր ձերբակալելով դատարանին կը յանձնէ։

ՆԱԽԱՂԱՆ ՀԱՆՈՒՄՂՆԵՐԸ

Թահիւրոմսի Ատտոպի մամուլը թղթակիցը հետեւեալը կը գրէ Նոյեմ. 23 թուակ. «Ատենապետ ժողովրդը երէկ առաւօտ անակնկալի մը առիթ պատուհցաւ անանկով վերջին չորեքշաբթի գիշերուան կատարուած ոճրագործութեան մասին հանուիլը։ Այս առաւ. 11 հոգի եւս կախուեցան, ամէնքն ալ խաւսոր։ Ասոնց մէջ նշանաւոր են Բրիտաօղլու Իսմայիլ և Մէհմէտ, երկու նշանաւոր աւազակները, որ Ասլանդուզի չարչին պատրաստիլը ըլլալով, 800ի մօտ անձի կորստեան պատճառ եղած են։ Ամբողջ կոտորածի կախաղանի մէջ կը գտնուին Միհմանարի մէջ նահատակուած աուրը պատասխանատու գտնուող Հայերուն սպանիչները։ Միւսներուն անուններուն պիտի հրատարակուին պաշտօնաթերթերուն մէջ։ Շատոնց ի վեր կը սպասուէր ասոնց կախաղանը, բայց կարծելով թէ ասոնց մասին չնորհք մը պիտի ըլլայ, պատիժին գործադրութիւնը յետաձգուած էր։ 18 իսլամներու և 5 հայերու, —որոնց մէջ կը գտնուին Բէյրիմ աղան և նշանաւոր Կէօքսէլեան, — արձակուելու այս յոյսը ներշնչեց։ 14 մահապարտները կախուեցան քաղաքին ամէնէն բանուկ կէտերը, Պուլսայ Բազարի հրապարակը, բայց չատ յուզմունքին, գլխաւորաբար իսլամներ և կիներ, չատնած ըլլալուն համար չուտով վար առին դիակները և թաղեցին։ Բիպար օղլուներուն թաղումը մեծ հանդէսով կատարուեցաւ կառավարութեան որոշումին դէմ քողոք մը ըլլալու համար։ Բարեկազդաբար կառավարութեան ձեռք առած զգուշութեան արատասովը միջոցներուն և արդի կուսակալ Ձեմալ պէյի և զինուորական հրամանատար Մէհմէտ Ալի պէյի անմիջական հսկողութեանը շնորհիւ քաղաքին անդորրութիւնը չվրդովեցաւ, թէև խաւմիներուն դէմքին վրայ կը տեսնուէին սուգն ու ախորժութիւնը։ Կառավարութիւնը լաւ տնօրինութիւն մը բրաւ այսօրուան 11 մահապարտները կատարելին անդին կոմը կախաղան հանելով և հետաքրքիրներուն համարելին անցքը արգիլելով։ Կ'ըսուի թէ էրզրումի մէջ ալ կախաղան եղեղներ կան և թէ վաղը հոս ալ ուրիշներ պիտի կախուին։ Բազաքին քնակչութիւնը սակայն կը մտքէ որ կարելի եղածին չափ չուտով պատժուին դատապարտեալները և ամէն մարդ իր գործին հետեւի։ Այս գիշեր էրզինէն հոս փոխադրուեցան և Ամասիայի բանտին մէջ բանտարկուեցան 24 իսլամ, 4 հայ, որոնց մէջ կը գտնուի Տէօրթ-Եօլի Տէր Սահակ քահանան։

ԴԵՐՄԱՆԱԿԱՆ Հիւսիսդանոցին մէջ Ամանոյի յոկ որսորհներ բերուած ըլլալու լուրին վրայ, ինչպէս արդէն հրկէ գրած էինք, Պատիւաբազարի կոմմ թէ նոյն հիւանդանոցի անսրէնութիւնին և թէ գերմանական հիւանդասարանին այս մասին բաւարարութիւն պահանջուած էր։ Այս անգամ թէ հիւանդանոցի անօրինութիւնին և թէ հիւանդասարանին եկած պատասխանները բաւարարակութիւն կը ներքեն այդ տեսակ անհին գոյց մը։ Հիւանդանոցի տնտեսին յայտարարած է որ հիւանդնոցին մէջ Հայ պատսպարուած ըլլալով միայն երկու հոգի կան, մէկը Մարաչէն և միսը Սթարկիրէն, որոնք Ամանոյի դէպքէն առաջ ընդունուած էին։

ՍՅՍՈՐ Իսան փողովը իր վերջնական որոշումը պիտի ասյ Որքանոյի ընդդոյն մասին և դոյն պիտի ներկայացնէ Ազգային ժողովոյ։ Այս մասին ժողովը գրեթէ միաձայնութեամբ հետեւեալ եզրակացութեան հասած է յեղուլ իր անդամակիցներէն տեղւոյն վրայ քննիչ գրկուելու խնամասրեան և Պարոյր եք ներու բերած տեղեկութեան՝ այն է թէ, 1. փոխել ուսուցչական կոմմը, 2. արատքել լաւը այն ըմբռնում ուշ կերպները որոնք երկոց ուսուցիչները ծնեցնու և այլ արարքներու յանդիման են և 3. բարձրագոյն դատարանը լուծելով, անոր աչակերտները պղտը առ դատելով։ Այս մասին անդամ մըն ալ այսօրուան ժողովին մէջ խորհրդակցելէ վերջ, արուած որոշման գործադրութեան պիտի ձեռնարկուի։

ԴԳՐՈՑԱՍՅՔՐ ՏԻՒՆԱՆՑ ՎԱՐԺԱՐԱՆԸ.—Զարէքչարթի օր Մէարիֆի նախարարութեան կողմէ բարեան մը կը ներկայանայ Գում-Գափուի Դպրոցասէր Տիկնանց Ընկերութեան վարժարանը, որ ինչպէս յայտնի է, վերջերս բացուելու և ուր պատարարած են Աստանայի որբեհներ, և տեսչուհիին կը յանձնէ պաշտօնագիր մը, որ կը ծանուցանէր թէ նիւ ժամը ութ, դպրոցին բացումին անհրաժեշտ եղած պետական պատրաստութիւնը չատացուելը, նախարարութիւնը գոյս պիտի տանէր աշակերտուհիները և դպրոցը պիտի փակէր։

Ինչպէս կրնայ անմիջապես Պատրիարքարան կը դիմի, որ գոյ եր օրուան ատենին առիթով։ Բարեխնամաբար նոյն միջոցին հոն կը գտնուէր Թոզանի մէպուս Հաճիադամ էֆ։ Պօյաճեան, որ կը վարէպ Բ. Դուռ և Ներքին գործերու նախարարին ներկայանալով, իրողութիւնը կը հաղորդէ և կը յայտնէ հրաման առնելու որպէսզի անհրաժեշտ միջոցներուն ձեռնարկուի։

Այս անդամ չերսեհանեանեան քննիչ Ծակորիկ էֆ. Գոնտահեան, մեզ յանձնեց 137 տուփ չորսի հագուստ, որոնք հաւաքած է հետեւեալ բարեկեր անձերէն։

ՀԵՆԿԼԷՐԷՆ.—Յարութիւն էֆ. Գաբրիելեան 25 տուփ, Տիգրան էֆ. Թոքատեան 10, Նախպ էֆ. Թոքատեան 10, Կարապետ էֆ. Փափազեան 9, Մինաս էֆ. Շահեան 5, Գարրիել էֆ. Մարկոսեան 5, Սարգիս էֆ. Նալբանտեան 5, Համբարձում էֆ. Քոճապըլըքեան 5, Մինաս էֆ. Բաչաեան 5, Մկրտիչ Ասլանեան 5, Պօղոս Փափազեան 5, Վարդան Յարութիւնեան 3, Մկրտիչ Սրբասահմեան 2, Կարապետ Ազնաւուրեան 1։ Գումար 107 տուփ։

Գարագէօղ.—Սահակ էֆ. Փափազեան 10, Պօղոս էֆ. Փափազեան 5, Լեւոն էֆ. Սարգեան 5, Կարապետ Գոնտուրեան 5։ Գումար 25 տուփ։

Օրթաքէօղ.—Օհաննէ էֆ. Մինասեան 5 տուփ։ Համագումար 137 տուփ։

Վերոյիշեալ չերամի հունտերը այսօր իսկ զրկուեցան Քէսաբ։ Սակայն Միջազգային Ճանճաժողովս չորհնաւորութիւն կը յայտնէ բոլոր այն պարիւր անձանց, որոնք սիրայօժար մասնակցած են սոյն հանդանակութեան։

Նպաստից Միջ. Ճանճաժողով

ՀԱՆԳՈՒՑԵԱԼ Տ. Վահան վրդ. Տէր-Մինասեանի մասին գրած մեր հանկիզ հատուածին մէջ ըսած էինք որ Ազգ. Հիւանդանոցին մէջ մնացած է, ուր փոխադրուած էր վիրաբուժական դործողութիւն մը կրելու համար։ Սրդ. Վահան վրդ. Ազգ. Հիւանդանոց չէ փոխադրուած, ինչպէս մեզի լուր սրուած էին՝ այլ իր տան մէջ խնամուած ու մնած է։ Կը փութանք ճշդել այս կէտը թիւրիմացութենէ տեղի չտալու համար։

«ՄԻԶԿՈՒՍԱԿՑԱԿԱՆ ՀԱՄԵՐԱՇԽՈՒԹԵԱՆ ԺՈՂՈՎԻ ԴԻՒԱՆ» ասոր յաջորդութեամբ կը խնդրուի մեզէ հրատարակել թէ՝ «Համերաշխութեան ժողովը իր Դեկտ. 8ի նիստին մէջ նկատելով որ Սահմանադիր-Ռամկավարներ Նոյեմ. 10ի նիստէն ի վեր չեն մասնակցիր Համերաշխութեան ժողովի աչխատութիւններուն, որուհց միացեալ երեք կուսակցութիւններով չարունակել համերաշխութեան գործը ի բացակայութեան Սահմանադիր-Ռամկավարներու, համաձայն Հակտ. 5ի երրորդ նիստի որոշման»։

ԱԲԻԼԵԱՆ-ԱՐՄԵՆԵԱՆ Թատերախմբի այս չորեքշաբթի խաղացուցածը.— Ուրբաթ, դեկտ. 11ին Թեքա «Թրիլպի», Շաբաթ, դեկտ. 12ին Ակիւտար «Վանեցիին զաւակները», կիրակի դեկտ. 13ին Օրթաքէօյ «Վանեցիին զաւակները»։

ՍՅՍ ԿԻՐԱԿԻ ցերեկ, ժամը 7ին գեղարուեստական ցերեկոյթ մը տեղի պիտի ունենայ Սամաթիոյ Ցառաջդիմասէր Հայուհեաց Ընկերութեան կողմէ սարքուած, տեղւոյն Սահակեան վարժարանին սրահը։

ԴՈՒՄ-ԴՈՒԲՈՒՒ Հայ Առաջդիմասէր Ընկերութեան Դ. Լաթանը տեղի պիտի ունենայ այս Շաբաթ դիշեր ժամը 3ին (ը. թ.) ազկանց Լուսաւորչեան վարժարանը։ Պիտի առնուհսան Տիար Թ. Միհրան Ցովհաննէսեան, Տիար Թէրզեան և Արշակ Ալպոյաճեան։ Այս դիշեր Տիար Սապահ-Դիւլի քաղաքային անուսապետութեան դասախոսութիւնը պիտի սկսի։

«ԿԻԼԻԿԵԱՆ Որբերու Պաշտօնատներ» անուն քլիսիա որբանոցի մարմինը թղտլու Ազգ. Տուռեան վարժարանին սրահը հրատարակչին ընդ. ժողով մը պիտի սարքէ յաւասիկայ Կիրակի, ժամը 2-2½ին (ը. ե.)։ Նիստը խիստ կարեւոր ըլլալով կը հրաւիրուին ամրողջ թաղեցիք։ (Կնիք)

Սպրի Տիկին Էֆտիկ Մ. Սէքեան կը նանուցանէ մահը իր տեւանոյն՝

ՄԻՀՐԱՆ ՍԷՔԵԱՆԻ

Յուղարկաւորութիւնը պիտի կատարուի Կիրակի, 13/26 Դեկտեմբեր, Գալաթա կղզիի Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցիին մէջ, ժամը 5ին (ը. թ.) և վախարկուելով Միւսաւար՝ պիտի ամփոփուի իր ընտանեկան դամբարանին մէջ։

Գրնալը 10/23 Դեկտ. 1909

Ծանօթ.— Մահուան չորեքշաբթի մը ժամը 4ին համաչխ մեկնելով պիտի հանդիպի Գոտը-Գիւղի հատամասոյլը և անոր Գլուխը։

ՕՍՄ. ՕՁԳ. ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿ.

Այն 5½ առ հարիւրը՝ զոր նշանահան էինք առջի օր, իրը արտօնութեան գին, կը պարտնակէ ինչպէս բան էինք, արտաքարերու կոմմէ եղած ծախքերն ալ, որուհց մէջ է նաեւ այն 10,000 ոսկին զոր արտօնատիրները կատարութեան մօտ առած ձգած էին, իրը երաշխաւորութեան գումար։ Սչնպէս որ ասկիա բարձրացուիլը, կը մնայ 40,000 ոսկի, ինչ որ կը ներկայացնէ 900,000 գրամագլուխին միայն մօտ 4½ %ը։

(Շեւագիր՝ Ալի Բաժինը կարդալ Գէդ երեսը)։

Ո՞րն է Նէօշաթէլի դիտարանին վերջին մրրկահն մէջ ցարդ առագրուած բարձրագոյն բիւրեռահոս ժամագոյցը

Ո՞րն է Անատոլուի Օամ. երկաթուղեաց պաշտօնական ժամագոյցը

Ո՞րն է իտալ. պետութեան երկաթուղեաց պաշտօնական ժամագոյցը

Ո՞րն է ռուսական երկաթուղեաց ժամագոյցը

Ո՞րն է յունական երկաթուղեաց ժամագոյցը

ՀԱՅԻՐ

ՔԱՂՈՒԱԾ
ՆԷՕՇԱԹԷԼԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ԴԻՏԱՐԱՆԻՆ ՕՐԱՑՈՒՑԱԿԸՆ

ՊԵՏԱԿԱՆ ԴԻՏԱՐԱՆԻ
ՆԷՕՇԱԹԷԼԻ ՀԱՆԴԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՆՇԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆ

Նկատողութեան առնելով 1905 Մարտ 23ի Կանոնագրին, որ կը վերաբերի նաւագնացութեան գործառնութեան մէջ գրծակիցներու եւ բոնութեանց քննութեան, իրաւունք ունի մարեկան մրցման մէջ լաւագոյն համարուած գրծակիցներուն եւ քա ապրելու յատկացած մրցանակներու բաշխման։

Նկատողութեան առնելով նաեւ նաւագնացութեան գործերուն անգիտակցութիւն, որոնք կատարած են 1908 տարւոյ մէջ քննութեան ենթարկուած գրծակիցներու դէպքերն յայտնելու եւ վճռակայութիւնը։

Լսելով նաեւ ճարտարարուեստի եւ երկրագործութեան բաժնի անդրէնին բացատրութիւնները,

ԿԸ ՎՃՌԷ

Կանոնագրին ամէնամեծ մրցանակները սա կերպով բաժնել 1908ի չրջանին համար

Ս. Թուրծարանաւերուս յատկացուած մրցանակներ գրպանի եւ նաւու լուսացոյց վեց hրօնօմէթրներու համար սերիի մրցանակ։

	Թիւ դասակարգութեան
Առ Պ. Պ. Ժ. Ֆաղրը-Ժաքօ և Ընկ. Գործարան Զէնիթ ժամացոյցներու, ի Լօնդ	22,8
Բօղ Պիւրէ, ի Լօնդ	22,5
Բօղ Տիմիտրով, ի Շօ-սը-Ֆոն	22,2
Բօղ Տ. Նարէն, ի Լօնդ	19,1
Գործարան Լոնժինի, ի Սէնթ-Իմիէ	14,2

Ի դիմաց Պետական Խորհրդոյ
Տիւանագրիչ ԲԷՐԻԷՆ Նախագահ ՏՈՒՔԹ. ԲԷԹՈՒՎԷԼ

Մուտք ներկայացուցիչ Տեարք Գ. ՍԱՐԴԻՍՕՖ եւ Ընկերութիւն, Պաղչէ Գափու, Ճիլալ Պէյ խան, Թիւ 16

50—11

Հեռագրական Բաժին

ՊՈՒՔՐԻՇ, 22.— Օամ. կէմատկան նախագահ Ճավիտ պէյ այս առաւօտ ժամանեց Պուքրէշ, նպատակ ունենալով փոխանակութիւններ ընել ժամանակաւոր մասնաւորութեան մասին։ Վաղը պիտի տեսակցի կէմատկան նախագահ Գ. Փոփրիկոփեանի հետ։

ՎԻԵՆՆԱ.— Եկեղ Թանկիի այն յօդուածին վրայ, ըստ Աւստրօ-Հունգարիա մշտ տնկած է Պրուսիոյ վրայ, դիտել կը տրուի թէ Շուհմենպլաքի Դիկա. Գի պինուորական յանձնաժողովի մէջ հրատարակած էր Եկեղ Թանկիի տեղեկագիրը մէջ թէ պատերազմի ժամանակ Գերմանիոյ մէջ ապրող Աւստրիացիներուն ալ ծանօթացուած կատարելագործութեան անդամներուն հետ։ Վաղը պիտի տեսակցի կէմատկան նախագահ Գ. Փոփրիկոփեանի հետ։

ՎԻԵՆՆԱ.— Եկեղ Թանկիի այն յօդուածին վրայ, ըստ որ Աւստրօ-Հունգարիա մշտ տնկած է Պրուսիոյ վրայ, դիտել կը տրուի թէ Շուհմենպլաքի Դիկա. Գի պինուորական յանձնաժողովի մէջ հրատարակած էր Եկեղ Թանկիի տեղեկագիրը մէջ թէ պատերազմի ժամանակ Գերմանիոյ մէջ ապրող Աւստրիացիներուն ալ ծանօթացուած կատարելագործութեան անդամներուն հետ։ Վաղը պիտի տեսակցի կէմատկան նախագահ Գ. Փոփրիկոփեանի հետ։

—Եթէ, ժպտելի ընդունեց այն օրինադիրը, որով կատարեալ ազատութիւնը կ'արտօնուի կարգադրել աւետարանական յարաբերութիւնները պետքանան պետութեանց հետ։

ՊՈՒՔՐԻՇ.— Այս առաւ. տեղի ունեցաւ Լէօբալ Թագաւորին յուղարկաւորութիւնն իր ներկայութեան որքայական ընտանիքի անդամներուն եւ դեսպանական մարմնոյ։

ՏՕՔԹ. Ա. ՈՒՆՃԵԱՆ

ԹԱՍՆԱԿԱՐԴ

Ականջի, Քիթի ու Կոկորդի
Հիւանդութեանց

Բարիզի մէջ իր մասնավարժութիւնը կատարելագործած ըլլալով՝ մինչեւ ցարդ Պոլսոյ մէջ չգործածուած եղանակներ, ասք ոչի, տիտիանօգոլիի եւ ուրիշ նորագոյն ձեւ ստանալով հիմնական կերպով կը բուժէ խուլութիւնը, ականջի խժալը, գլխու պոռոց, վնասուածքները, գլխու պոռոց, վնասուածքներ, քիթի, կոկորդի, բերնի՝ ամէն տեսակ հիւանդութիւններ։ Ծխելի, երեսի վրայ եղած ածխուկներ, առանց գործողութեան, ժամուան մէջ կը չորցնէ ու գլխու ու վիզի վրայ ամէն տեսակ գործողութիւն կը կատարէ։ Կոկորդի նշիկները (պռնէմիք) կը հանէ առանց արիւնահոսութեան, իր մասնաւոր գործիքով։ Կր գտնուի ամէն օր, մինչեւ ութ օր. Պահչէ Գաբու, Համիտիէ Սիվիլի դէմ, Արիկ Իւթիւճեան դղեակը, իսկ ութ օրէ վերջ Բերա, Շիրաք ճամբան, Թաշտիմ Ֆրանս. Հիւանդանոցին դէմ, թիւ. 41 առնը։ Հինգշաբթի օրեր իր առնը դիմող ամէն հիւանդները, իսկ վիրակալ տղաքները միշտ ձրի կը դարմանէ։ 50-42

ԹՈՂ ԿԱՐԴԱՆ

ԱՆԱՀՈՒՊԻ ՀՈՏԸ ՈՒ ՀԱՄԸ ԱՌՆՈՒԱՆ
ՄՕՐԻՒԻ ԶԿԱՆ ԻՒՂ
Huile de Foie de Morue Désodorée

Թէեւ չատեր Մօրիւի ձկան իւղին կազդուրիչ յատկութիւններէն օգտուիլ կ'ուզեն, սակայն անոր ախտոյժ հոտին ու համին պատճառով չեն կրնար դարձեալ. ուստի այժմ նոր միջոցով մը իր բաղադրութեան առանց վնասելու, այդ անախորժ հոտը ու համը ջնջուած է, այնպէս որ ամենէն փափուկ ստամոքսներն իսկ կրնան զայն մարսել։

Վաճառք ըլլալու համար ամէն ազ դրնայ Դեղաբանիս մէջ փորձել։

Կը գրանաւորէն Գողիա, Պահչէ-Գաբա, Համիտիէ սեպիլի դէմ Ա.Բիկ Իւթիւճեան Դեղաբանը և Գաղթ-պիւզ օգային Կազմկոմպանիան դէմ ՏՐԴԱՏ ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ դեղագիրը վաճառատունը։

Գոլոյ և գաւառներու ամէն հանրածանօթ դեղաբաններու մէջ կը գրանուի։

Գոլոյ մէջ 100 տրամնոց չիչեր հինգ դրուշի կը ծախուին։ 90—32

ՊԱՇՄԱՆԲ «ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ»

Բամենգիներուը վճարելի են բաղաթակարգ կանխիկ։ — Ջնորհուած բաժանորդագրութիւնը խոշոր կը դադրին։ — Դրամի ուղարկման լաւագոյն միջոցն է ՄԱՆՏԱ—ԲՕՍԹԸ։ — Դրամի փոխարէն նամակագրուշ ալ կ'ընդունուի՝ 105 ղ. փ. նամակագրուշը 100 ղ. փ. հաշուով։ — Դրամի ուղարկման ծախքերը բաժանորդագ կը պահանջին։ — Թերթին պաշտօնական տասցագրին վճարէն եղած վճարումները միայն օրինաւոր են։ — Անոնք ոեւէ անձնաւորութեան կամ չունու վերաբերող ծանուցգումներ վճարումով են և առանձինն կը տակագրուին։ Զրի են միայն հանրօգուտ հրատարակութիւնները։

ՏՕՔԹ. Ս. ԹԷՐԶԵԱՆ

20 տարուան փորձառու բժիշկ եւ Բարիզի հիւանդանոցներու մէջ աշխատած

Մեծ ուշադրութեամբ կը դարմանէ կաթգրի, ստամոքսի, լեարդի և ազեաց հիւանդութիւններ, արեան և կանանց մկզային ու ծննդական գործարանաց բորբոքումներ։ Հիւանդ ազգայ մասնաւոր ենթամբ կ'ընդունի։ Վիրաբուժական գործողութիւններ կը կատարէ և մանկարարձութիւն ի գործ կը դնէ։

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն առաւօտ, երէց օր և երեկոյ իր տունը Պէյօղլը Ճաւոյ Եկեղեցւոյ փողոց թիւ 17, ուր ըիչ ժամեր կը գանուի՝ Արեւմտեան Գիւղ ի նաւամատոյցի մօտ գեղարանը։ Ազգանունները միշտ ձրիապէս կը գործածուին։ 50—39

Աւետարանի Օսմանեան Երկաթուղի

ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՒՑԱԿ Հայտար-Փաշայի եւ Իզմիտի միջեւ երթեւեկող կառախումբերու

1909 Մեպտեմբեր 20 (Ն. Տ.)էն սկսեալ

		Առտու										Ե Ր Թ			Իրիկուն		
Կատարկ	մ.	11 30	12 32	12 32	2 22	3 05	4 30	5 19	6 43	7 45	8 52	9·53	10 33	11 11		11 58	1 18
Հայտար-Փաշա	ժ.	11 50	12 52	12 52	2 42	3 25	4 50	5 39	7 03	8 05	9 12	10 13	10 53	11 31		12 18	1 38
	մ.	11 54	12 58	1 22	2 50	3 33	4 55	5 47	7 08	8 16	9 16	10 18	10 58	11 36	11 43	12 26	1 43
Գըզըլ Թօփագ	»	12 02	1 06	— —	2 58	3 40	5 03	5 55	7 16	8 25	9 24	10 26	11 06	— —	11 51	12 34	1 51
Ֆէնէր Եօլու	»	12 05	1 10	1 33	3 01	3 44	5 06	5 58	7 19	8 30	9 28	10 29	11 09	— —	11 54	12 37	1 54
Կէօզ Թէփէ	»	12 09	1 14	— —	3 05	3 48	5 10	6 02	7 23	8 36	9 32	10 33	11 13	— —	11 58	12 41	1 58
Էրէնգէյ	»	12 14	1 19	1 48	3 10	3 53	5 14	6 06	7 27	8 42	9 36	10 38	11 18	— —	12 01	12 45	2 02
Պօսթանճը	»	12 20	1 25	2 13	3 16	3 59	5 21	6 12	7 33	8 51	9 42	10 46	11 24	11 52		12 51	2 08
Մալթէփէ	»	12 28	1 35	2 17	3 23	4 08	5 29	6 19	7 42	9 04	9 50	10 56	11 31	12 —		1 01	2 16
Գոպթալ	»	12 39	1 45	2 27		4 18	5 38		7 52	9 19	10 01	11 06		12 10		1 11	2 26
Բէնաիկ	»	12 46	1 52	2 37		4 25	5 45		7 59	9 29	10 08	11 13		12 16		1 18	2 33

		Առտու					Դ Ա Ր Ձ			Իրիկուն				
Բէնաիկ	մ.	11 11	12 30	1 15	1 55	2 38	— —	3 12	1 51	— —	7 21	8 11	9 50	10 10	— —	— —	12 11
Գոպթալ	»	11 18	12 37	1 22	2 02	2 15	— —	3 53	5 01	— —	7 29	8 51	10 02	10 17	— —	— —	12 51
Մալթէփէ	»	11 57	12 16	1 32	2 12	2 55	3 37	1 09	5 10	6 31	7 10	9 01	10 16	10 37	11 11	— —	1 01
Պօսթանճը	»	12 05	12 51	1 10	2 20	3 02	3 15	1 20	5 19	6 39	7 18	9 09	10 27	11 05	11 53	— —	1 09
Էրէնգէյ	»	12 15	1 03	1 50	2 29	3 12	3 55	1 30	5 28	6 18	7 57	9 19	10 36	11 16	12 03	12 11	1 18
Կէօզթէփէ	»	12 19	1 07	1 51	2 33	3 16	3 59	1 31	5 32	6 52	8 01	9 22	— —	11 20	12 07	12 18	1 22
Ֆէնէր Եօլու	»	12 23	1 12	1 58	2 37	3 20	1 03	1 39	5 36	6 56	8 05	9 27	10 15	11 21	12 11	12 52	1 26
Գըզըլ Թօփագ	»	12 26	1 15	2 01	2 10	3 23	1 06	1 13	5 39	6 59	8 08	9 30	— —	11 28	12 11	12 55	1 29
Հայտար-Փաշա	ժ.	12 31	1 22	2 09	2 18	3 30	1 11	1 52	5 17	7 07	8 16	9 38	10 51	11 36	12 22	1 03	1 37
	մ.	12 39	1 27	2 11	2 51	3 35	1 19	5 01	5 52	7 12	8 20	9 13	11 15	11 13	12 27	1 08	1 13
Կատարկ	ժ.	12 59	1 17	2 31	3 11	3 55	1 39	5 21	6 12	7 32	8 10	10 03	11 35	12 03	12 17	1 28	2 03

Ժ. ԿՈՒՒՎԼԻԷ, Հ. ԱՐՔԱՆՊՈՒՐ եւ ԸՆԿ
ԹԱՐԻՋ
ԱՍԵՆԱՎԵՐՋԻՆ ԿԱՏԱՐԵԼԱԳՈՐԾՈՒԹԵԱՄԲ
ՋԵՌՈՒՑՈՒՄ. ՀՈՂՄԱՀԱՐՈՒԹԻՒՆ. ՋՐՀԱՆՆԵՐ
ԵԼԵԿՏՐԱԿԱՆ ԳՈՐԾԻՔՆԵՐ
ՄԻԱԿ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼ
ՄԻՐԶԱ ՇԱՀՆԱԶԱՐ
ԵԼԵԿՏՐԱՄԵԿԱՆԻԿՆԵՐ ՁԱՐՏԱՐԱՊԵՏ
Կիւմիւշլու-խան, Թ. 6, Կալաթա

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԻՄՆԵԱԼ 1892 ՕԳՈՍ. 2/14 ԵՒ 1320 ՍԷՖ. 20 ԹՈՒԱԿԻՐ ՖԷՐՄԱՆՈՎ
ՀԻՄՆԵԱԼ ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ

Դիմել Ընկերութեան կեդր. Գրասենեակը, Գալաթիա Նալը խան, Հէպսթէ փողոց, թիւ 14, Քօսթէքիով վաճառատան դիմաց կամ հետեւեալ հասցեներուն։

Գոլա, մասնաճիւղ Օամ. Կայ. Պանքայի նէղի Ճամփի հրապարակ։
» Մ. Ի. Մասօբ, Շէյխ-իւլ-Իսլամ խան, Պահչէ Գաբու թիւ 10։
» Ապափ պէյ և Ընկ. Վէզնէճիլեր փողոց։
» Գ. Մ. Սմիւռնալեան, Էմին-Էօնիւ Պահչէ Գաբու, Իպմիր փողոց։
Գաղըգիւղ, Սէլճանզար Ալէքսիասիա Շուհպայի հրապարակ։
» Մ. Մ., Անդրիա, Մօտա ճաւատէպ։
Պէօյիւքտէրէ, Մ. Մ. Տէմոպօլ։
Բերա, Մասնաճիւղ Օամ. Կայ. Պանքայի Մեծ Փողոց։
Շիշլի, Մ. Է. Ռօսթ, Պէօյիւքտէրէ ճաւատէ, թիւ 137։
Գալաթիա, Մ. Մ. Բիւրնապց, թիւ 12 Թիւնել խան։
Մեծ Կղզի, Բէյօղլ Է.։
Մարմարիզ Մ. Մ. Մենկէլճեան. կայանի հրապարակ։
Սան Սթեֆանո, Քէչէճեան Է.։
Գործակալութիւնք Օամ. գլխաւոր քաղաքայ մէջ։

DEUTSCHE BANK
ՏԷՕՅԶԷ ՊԱՆԿ
ՊԷՐԼԻՆ
Հիմնեալ 1870ին

Դրամագլուխ ամրագրուած	Մարք
վճարեալ	200,000,000
Պահեստ ի վերջ 1908ի	103,699,000
Շահաբաժինք 1899էն 1903, 11%, 1904էն 1908 12%	

Մասնաճիւղք՝ Պրէմէն, Տրէզտէն, Ֆրանքֆորդ, Համպուրկ, Լայպցիկ Միւնիխ, Լոնտոն, Նիւրնպէրկ, Վիեննա։
Մասնաճիւղ ի Կ. Պոլիս։
Գլխաւոր կեդրոն Գալաթա, Վօյվոտա փողոց, 25-27, Աստաօլուի երկաթուղիի ընկերութեան պաշտօնատան դին մէջ (որ չիմուելուը վրայ է)։
Գործակալութիւն Պոլսոյ կողմը, եւ ամէնայն գրասենեակ Տնօրէնութեան, Պամամճեան խան, Ալիր էֆ. Բիլիւլտանէ փողոց։
Մասուկը բաց պիտի ըլլայ ժամը 9ուկէսէն 4, ուրբաթ օրերը 9ուկէսէն 1։
Տէպոզէ Պանքին կ. Պոլսոյ մասնաճիւղը կ'ընդունի ամէն տեսակ Պանքայի գործողութիւններով։—Հաշուընթացներ կը բանայ։ Ի սա կամ պայմանով վճարելի գումարներ կ'ընդունի։ Հաշուընթացով փոխառութիւն կ'ընէ եւ բաշխառութեան փոխարէն։— Թուղթեր կը գնէ։— Ներքին գաւառներու եւ արտասահմանի ամէն կարեւոր հրապարակներու վրայ չէք եւ փոխանակագիր կը գնէ ու կը վաճառէ։ Կուտայ վարկի նամակներ, վճարման տրամանագներ, թէ՛ գրով եւ թէ հեռագրով, աշխարհի ամէն կարեւոր տրադարձիներուն վրայ։— Ամէն երկիրներու մէջ կը գանձէ մուրհակներ ու առ նկիլքներ։— Ապրանքներու ներածման համար վարկ կը բանայ առեւտրական թուղթերով։— Կ. Պոլսոյ և օտար Սահարաններու մէջ արժեքդրիներ կը գնէ ու կը վաճառէ։ —Արժեքդրիներ ի պահ կ'ընդունի։

ՏՊԱԳՐԻՉՆԵՐՈՒՆ
Կ'ուզէք ՄԱՐԻՆՕՆԻ տպագրական մեքենաներ։
Կ'ուզէք Ժ. ԲԷՆԵՕ եւ ՈՐԴԻ ամէն լեզուի գրեր, գիծեր, եւ զարդեր։
Կ'ուզէք Շ. ԼՕՐԻՅՕՒ մեքենան։
Կ'ուզէք ՄՆՐԿԷՆԹԱԼԷՐ ԼԻՆՕԹԱՅՐ ԸՆԿ. ԵԱՆ (ի Նիւ Եօրք) գիր շարելու մեքենայ։
Կ'ուզէք ամէն տեսակ թուղթեր։
Դիմեցէք։
ԳՕՖՆԳԱՍ. ԵՂԱՍԲՐ
Քիւչիւք Ապուս Եֆ. խան, Թ. 3, ՍՓԱՆՊՈՒԼ
Գաթալօկներ կ'դրուին դիմողներուն տրամադրութեամբ ցեղեւս, ընթացիկ գին, եւայլն ցոյց տալով։ 20—14

ՕԹԻԼ ՃԱՆԻԿ
Ա. ՔԷՕՄԻՒՐՃԵԱՆ, ՍԱԼՄՈՆ
Մաքսի մեծ պաղտացքին դիպ նոր կառուցուած Ուղեւորներու գոհունակութիւնը հրաշխատուած է։

«ՀԱՅՐԵՆԻՔ»Ի ԹԵՐԹՕՂԸ (38)

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ ՏԻՒՄԱ

Ա՛ՆՃ ՓԻԹՈՒ

ԺԳ.

ՖՐԱՆՍԱՑԻ ԵՐԵՔ ԻՇԽԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

—Չինքդ դիցնել ասիր, բաւ Պիլօ։

—Ո՛չ, բաւ Մարա իր գործը ըրեր է. Անոր եղիր, ո՛րքան ալ որ չուա երթայ, մինչ բրէմ առաջ կ'երթանք։ Հիմա վատօնները նայինք։

—Այո՛, վատօնները, բաւ Պիլօ։

Եւ երկուքը միասին վազ իջան, փիթա ալ անոնց հետեւէն։

ԺԴ.

ՊԱՍԹԻՑԻ ԿԱՌԱՎԱՐԻՉ Պ. ՏԸ ԼՕՆԷՅ

Ինչպէս լսած էր Պ. ոը Ժիլէսէ, Քազաքապետարանի մասնաննեռան մէջ ութ հազարաչափ վաճառ դար։

Մարա և Պիլօ առաջին մասնաննի մտան լապտերով մը, զոր ձեռքնէն կախեցին։

Փիթա դրան առջև պառնարդ կեցաւ։

Վաճառը իրարքանչիւրը գնահ 20 լիզանոց առկանելու մէջ էր։ Մանր-դաւճին վրայ մարդեր կեցուցին։ Այս մարդիկը չգիտցի մը ձեւացուցին և տանկառնելու վախտրութիւնը սկսաւ։

Ի սկզբան պահ մը խառնաչփոթութիւն տիրեց։ Չէին գիտեր որ ամենուն բանելու չափ վառօդ կար, և ամէն ոք առաջ կ'ուզէր անցնիլ իր բաժինը առնելու համար։ Բայց Պիլօյի կարգած գիտցերը յաջողցան ամրոխին հանդիստնել և բաչխումը սկսի ըստ կարգի։

Մէն մի քաղաքացի կէս լիտրա վառօդ առաւ, ինչ որ գրեթէ երեսուն քառատուն տարաւածի կը բաւէր։

Բայց երբ ամէն մարդ վառօդ առաւ, սկսան որ տրացները կը պակսէր։ Տաղիս տնից հարիւր հոգի տրացան ուզնէին։

Բաչխումը կատարուած միջոցին այս գնդը ուղղ կազմած ամրոխին մէկ մասը նկատ այն պահը, ուր ընտրողները նոյնա կը զանմարէին և զգացած էին կազմելու այն ապգային պահպանդնը, որուն մասին քարապանը կրնաս խօսք բանած էր Պիլօյի։ Վճռուհր էր որ այս պահպանդնը քաղաքին և ութ հազար հոգի պիտի ըլլար։ Պահպանութիւնը ամէնէն հրամայական վայ մի-այն գոյանիւն ունէր, և արդէն կը վիճէին անոր հրամանատարին ընտրութեան համար։

Այս վիճաբանութեան միջոցին էր որ ամբոխը Քազաքապետարանը խուժեց։ Ինքներ գլխուն կոպմակերպուած էր և կ'ուզէր գալով, միայն գէնքի պէտք ունէր։

Այս միջոցին վերադարձող կառքի մը թատուածը լսուեցաւ։ Պարոն ոը Ժիլէսէն էր, զոր չէին թողած որ անցնի, թէև խազաւորին մէկ հրամանագիրը ցոյց տաւած էր որ գինքը վերադայ կը կանչէր, և քովի Քազաքապետարան կը փոխէին զայն։

—Ջէնք, ջէնք, կը գոչէին ամէն կողմէ նոր Ժիլէսէ երեսյաւ։

—Ջէնք, լսա՛ւ, ես չունիմ, ասոր գինարանը ըլլալ է։

—Ջինարան երթանք, գոչեց ամբոխը։

Եւ հինգ վից հազար հոգի կրկին գնացքը խուժեցին։

Ջինարանը պարապ էր։

Ոռնալով Քազաքապետարան վերադարձան։

Պարոն ոը Ժիլէսէ գէնք չունէր, կամ չէր ուզեր ասլ։ Ժողովուրդը պլէնդիով խոյնցաւ գանձանք Շարիթէօնները գրկել։

Շարիթէօներու դէմքերը բացուեցան. ամէն կողմ խաւարկիկին. գրասեի առրեանակ մ'իսկ չգանուեցաւ։

Այս միջոցին Ժիլէսէ, իմանալով որ Պիլօ և Մարա ապահովին մտաւանն են ու վաղօդ կը բաժնեն, Ժիլէսէ առաջարկեց ընտրողներէն պատգամաւորութիւն մը գրկել ոը Լանէյի՝ առաջարկելու համար անոր որ Ինդանօմիները միջանգէն վերցնէ։

Առջի օրը ամբոխը ամենէն ուժգին ոռնացողն այդ Ինդանօմիներն էին, որ իրենց վիզը գէպի գազա կ'երկնցնէին պարապածուկերէն։ Ժիլէսէ կը յուսար որ եթէ անոնք միջանգէն վերցուին, ժողովուրդը այս պիչգազութեամբ կը գոհանայ ու կը քաշուի։

Պատգամաւորութիւնը նոր գացեր էր, երբ ամբոխը վերադարձաւ կատաղած։

Պիլօ և Մարա անձոյ պառաւազդները լսելով՝ մինչեւ պատիւը կան։

Ժիլէսէ, վարի պատչգամին, կ'աշխատէր ամբոխը խաղաղեցնել։ Կ'ատաչարկէր տրամադրի մը ասլ պատնեշելու համար գաղաքամիներուը որ չհասն հազար նիզակ չունել ասան։

Ժողովուրդը ընդունելու պատրաստ էր։

—Այս մարդը անպատճառ ժառանգութիւն կ'ունի, բաւ Մարա։

Յետոյ, Պիլօի դառնալով՝

—Պասիկլ պայդը ու ընկերդիդ աչքը բռնէք։ ըսաւ։ Ժամէ մը քան հազար հոգի պիտի գրկեմ ձեզ՝ իւրաքանչիւրը տրացանով մը զինուած։

Պիլօ առաջին վայրկեանէն իսկ մեծ վատահութիւն մը ունեցեր էր այս մարդուն վրայ, որուն անունը ոչ քան ժողովրդական էր ար, մինչեւ իր ակռանքը հասած էր։ Մինչեւ իսկ չի հարցուց իրեն թէ այդ քան հազար հոգին ո՛ւսկից պիտի ճարէ։ Հոն արդէն մը կար, որ ընդհանուր խանդավառութեան կը մասնակցեր և ամէնուն պէս «փասիկլ» կը գոչէր։ Պիլօ արդէնները չէր սիրեր, բայց սակայ հաճելի եղաւ իրեն։ Անոր յանձնեց որ վառօդի բաչխումը չարունակէ. արդան ալ ընդունեցաւ։

Այն առեն Մարա գալի մը վրայ եկաւ։ Անհրաւ ապմանի մը կար չորջը։

—Լաւ թիւրեցիր, բաւ, ես Մարան եմ և բանիդ ունիմ։

Ամէնքը մեկնոց լեցին կարծես հմայքով, և ամէնուն աչքը առնարապետին կզմը գարձաւ։

—Ջէնք կ'ուզէք, այնպէս չէ՞։

—Այո՛, այո՛, պատասխանեցին հազարաւոր ձայներ։

—Գասիկլը առնելու համար, չէ՞ մի։

—Այո՛, այո՛, այո՛։

—Ուրեմն հետս եկէք և գէնք կը գանէք։

—Ո՞ր։

—Էնվալիտի մէջ գան և հինգ հազար հրացան կայ։ Էնվալիտ երթանք։

—Էնվալի՛տ, Էնվալի՛տ, ազատակից ամբոխը։

—Հիմայ, բաւ Մարա Պիլօյի, որ փիթան կանչեր էր, գասիկլ կ'երթանք։

—Այո՛։

—Կեցէ՛ք. կրնայ ըլլալ որ իմ մարդիկս չհասած գուշ օգնութեան պէտք ունենաք։

—Իրաւ է, բաւ Պիլօ, կրնայ ըլլալ։

Մարա փոքր սերտակի մը մէջէն թուղթ մը պատռեց և վրան մատիտով երկու բառ գրեց.

Մարայի կողմեն։

Յետոյ թուղթին վրայ նայեցաւ մը բաւ։

—Այս թուղթը ինչ կրնամ ընել, բաւ Պիլօ, գանի որ վրան ո՛չ մանուկ անձնա անունը կայ և ո՛չ հասցէն։

—Այն անձը, որուն կը յանձնարարեմ ձեզ, հասցէ չունի. իսկ անունը հանրածանօթ է։ Դէմերնիդ ելլող առաջին գործաւորին հարցուցէք. կանչեն, ժողովրդեան Միրաբան։

(Շարունակելի)